

Patrick Rothfuss

De angst van de wijze

Proloog

Een stilte in drie delen

De ochtend kriekte. Herberg De Wegsteen lag in stilte gehuld, en het was een stilte in drie delen.

Het meest opvallende deel was een holle, echoënde stilte die ontstond door ontbrekende dingen. Als het had geonweerd, zouden er regendruppels in de selasklim-op achter de herberg hebben getikt en gekletterd. De donder zou mompelend en rommelend de stilte over de weg hebben geveegd als afgevallen herfstbladeren. Als er reizigers in de kamers boven waren geweest, dan zouden ze zich hebben omgedraaid en de stilte hebben weggegromd als flarden van halfvergeten dromen. Als er muziek was geweest... Maar nee, natuurlijk was er geen muziek. In feite waren geen van die dingen aanwezig, en dus bleef de stilte.

Beneden in De Wegsteen deed een man met donker haar zachtjes de buitendeur achter zich dicht. In volslagen duisternis sloop hij door de keuken en de gelagkamer, en ging de keldertrap af. Met het gemak van jarenlange vertrouwdheid ontweek hij losse planken die zouden kreunen of zuchten onder zijn gewicht. Elke behoedzame stap maakte slechts een heel lichte tik op de vloer. Daarmee voegde hij een kleine, stuurse stilte toe aan de grotere, holle stilte. Dit veroorzaakte een soort legering, een contrast.

De derde stilte was niet eenvoudig op te merken. Als je lang genoeg luisterde, zou je het misschien beginnen te voelen in de kou van het vensterglas en in de gladde pleisterwanden van de slaapkamer van de herbergier. In de donkere kist die aan het voeteneinde van een hard, smal bed stond. En in de handen van de man die daar lag, roerloos uitkijkend naar het bleke verschijnen van het ochtendlicht.

De man had echt rood haar, rood als vuur. Zijn blik was donker en afwezig, en hij lag daar in de gelaten houding van iemand die de hoop op slaap allang heeft laten varen.

De Wegsteen was van hem, net zoals de derde stilte van hem was. Dat was passend, want het was de grootste stilte van de drie, die de andere in zich opnam. Het was diep en weids als het einde van de herfst. Het was zwaar als een gladde steen uit de grote rivier. Het was het geduldige geluid van afgeknipte bloemen, van een man die wacht op de dood.

Appel en vlierbes

Bast hing verveeld tegen de lange mahoniehouten toog.

Hij keek om zich heen in de lege gelagkamer, zuchtte en rommelde wat rond tot hij een schone linnen doek had gevonden. Met een gelaten blik begon hij de toog te poetsen.

Een tijdje later boog hij zich naar voren en tuurde naar een half gezien vlekje. Na wat wrijven keek hij fronsend naar de vette veeg die hij met zijn vinger had gemaakt. Hij boog zich nog verder naar voren, ademde op het hout en poetste het flink op. Toen onderbrak hij zijn werk, ademde uit op de toog en schreef een vies woord in de condens.

Bast gooide de doek aan de kant en liep tussen de lege tafels en stoelen door naar de brede ramen aan de voorzijde van de herberg. Hij bleef daar lange tijd naar de zandweg die midden door het dorp liep staan kijken.

Hij zuchtte nog eens en begon te ijsberen, met de achteloze gratie van een danser en de perfecte nonchalance van een kat. Maar toen hij met zijn handen door zijn donkere haar streek, was het een rusteloos gebaar. Zijn blauwe ogen dwaalden eindeloos door de gelagkamer, alsof hij een uitweg zocht. Alsof hij iets zocht wat hij niet al honderd keer had gezien.

Maar er was niets nieuws. Lege tafels en stoelen. Lege krukken aan de toog. Twee enorme vaten lagen op het schap achter de tapkast, het ene voor whisky, het andere voor bier. Tussen de vaten stond een grote verscheidenheid aan flessen in alle kleuren en vormen. Boven de flessen hing een zwaard.

Basts blik keerde terug naar de flessen. Hij keek er lang en peinzend naar, stapte weer achter de toog en pakte een zware beker van aardewerk.

Hij haalde diep adem, wees met zijn vinger naar de eerste fles op de onderste rij en begon in zichzelf te zingen terwijl hij langs de rij aftelde.

Esdoorn. Meiboom.

Slijp de messen.

As en sintel.

Kruidvlierbessen.

Bij het laatste woord wees hij met zijn vinger naar een bolle groene fles. Hij draaide de kurk eruit, nam voorzichtig een slokje, trok een vies gezicht en rilde. Snel zette hij de fles neer en hij pakte in plaats daarvan een gewelfde rode fles. Hij nam ook hier een slokje uit, smakte met zijn vochtige lippen, knikte en goot een gulle hoeveelheid in zijn beker.

Hij wees naar de volgende fles en begon weer af te tellen:

Vormen. Vrouwen.

Maanverlicht.

Treurwilg. Venster.

Bliksemschicht.

Deze keer wees hij naar een doorzichtige fles met een lichtgele vloeistof erin. Bast rukte de kurk eruit en goot er een flinke hoeveelheid van in de beker, zonder de moeite te nemen het eerst te proeven. Hij zette de fles opzij, pakte de beker op en draaide er theatraal mee voordat hij een slok nam. Hij glimlachte stralend en tikte met zijn vinger tegen de nieuwe fles, waardoor die licht galmde, en daarna zette hij zijn versje voort.

Tonrond. Gerstnat.

Steen en staaf.

Wind en water...

Toen er een vloerplank kraakte, keek Bast met een stralende glimlach op. ‘Goeiemorgen, Reshi.’

De roodharige herbergier stond onder aan de trap. Hij veegde met zijn lange vingers over zijn schone schort en lange hemdsmouwen. ‘Is onze gast al wakker?’

Bast schudde zijn hoofd. ‘Hij heeft nog geen kik gegeven.’

‘Hij heeft een paar zware dagen achter de rug,’ zei Kote. ‘Dat zal hem nu wel parten spelen.’ Hij aarzelde even, hief zijn kin en snuffelde. ‘Heb je gedronken?’ De vraag klonk eerder nieuwsgierig dan beschuldigend.

‘Nee,’ antwoordde Bast.

De herbergier trok zijn wenkbrauw op.

‘Ik heb geproefd,’ zei Bast, met nadruk op dat laatste woord. ‘Eerst proeven, dan drinken.’

‘Ah,’ zei de herbergier. ‘Dus je bereidde je voor om te gaan drinken?’

‘Kleine goden, ja. En veel ook. Wat valt er anders te doen?’ Bast pakte zijn beker onder de toog vandaan en keek erin. ‘Ik hoopte op vlierbes, maar ik geloof dat ik iets met meloen heb.’ Hij draaide peinzend met de beker. ‘Met iets kruidigs erdoor.’ Hij nam nog een slok en kneep nadenkend zijn ogen tot spleetjes. ‘Kaneel?’ vroeg hij, terwijl hij naar de rijen flessen keek. ‘Hebben we nog wel vlierbes?’

‘Dat staat vast wel ergens,’ antwoordde de herbergier, die niet de moeite nam om naar de flessen te kijken. ‘Luister even, Bast. We moeten praten over wat je gisteravond hebt gedaan.’

Bast bleef heel stil staan. ‘Wat heb ik dan gedaan, Reshi?’

‘Je hebt dat schepsel van de Mael tegengehouden.’

‘O.’ Bast ontspande zich en maakte een achteloos gebaar. ‘Ik heb het alleen maar opgehouden, meer niet.’

Kote schudde zijn hoofd. ‘Jij had door dat het niet zomaar een waanzinnige was. Jij hebt ons gewaarschuwd. Als jij niet zo snel was geweest...’

Bast fronste zijn voorhoofd. ‘Zo snel was ik niet, Reshi. Het kreeg Stef te pakken.’ Hij keek naar de grondig geschrobde vloerplanken voor de tapkast. ‘Ik mocht Stef graag.’

‘Iedereen zal denken dat de smidsleerling ons heeft gered,’ zei Kote, ‘en dat is waarschijnlijk ook het beste. Maar ik ken de waarheid. Als jij er niet was geweest, had dat schepsel iedereen hier afgeslacht.’

‘O, Reshi, dat is niet waar,’ protesteerde Bast. ‘Jij had het als een kip de nek omgedraaid. Ik was je alleen maar voor.’

De herbergier wuifde die opmerking weg. ‘Gisteravond heeft me aan het denken gezet. Ik ben me gaan afvragen wat we zouden kunnen doen om het hier een beetje veiliger te maken. Heb je “De jacht van de Witte Ruiters” weleens gehoord?’

Bast glimlachte. ‘Dat was ons liedje voordat het jouw liedje werd, Reshi.’ Hij haalde diep adem en zong met een fraaie tenorstem:

*Wit als sneeuw waren hun paarden
Bogen van hoorn en zilveren zwaarden
Ze droegen vers en soepel loof
rood en groen rondom het hoofd.*

De herbergier knikte. ‘Precies de versie waar ik aan dacht. Denk je dat jij daarvoor zou kunnen zorgen terwijl ik hier alles voorbereid?’

Bast knikte enthousiast en rende op een drafje weg, maar bij de keukendeur bleef hij staan. ‘Je begint toch niet zonder mij?’ vroeg hij ongerust.

‘We beginnen zodra onze gast gegeten heeft,’ antwoordde Kote. Toen hij de uitdrukking op het gezicht van zijn jonge leerling zag, verzachtte zijn blik. ‘Ik schat dat je nog wel een uurtje of twee de tijd hebt.’

Bast keek door de deuropening, en toen weer achterom.

Er trok een glimlach over het gezicht van de herbergier. ‘En als je dan nog niet terug bent, roep ik je wel voordat we beginnen.’ Hij maakte een wegwijsend gebaar. ‘Ga nu maar.’

De man die zich Kote noemde, voerde zijn gebruikelijke routine in Herberg De Wegsteen uit. Hij bewoog zich als een klokmechaniek, als een wagen die door ingesleten sporen in de weg rolt.

Eerst het brood. Met zijn handen mengde hij meel, suiker en zout, zonder iets af te wegen. Daarna voegde hij er een beetje gist aan toe uit de aardewerken pot in de voorraadkast, kneedde het deeg, vormde de broden en liet ze rijzen. Hij schepte de as uit de keukenoven en stak een vuurtje aan.

Vervolgens liep hij naar de gelagkamer, veegde de as uit de reusachtige zwartstenen haard in de noordelijke muur en legde ook daar een vuur aan. De waard pompte water, waste zijn handen en haalde een stuk schapenvlees uit de kelder. Hij hakte brandhout en droeg het naar binnen, stompte op het rijzende brood en zette het in de voorverwarmde oven.

En toen was er ineens niets meer te doen. Alles was klaar. Alles was schoon en op orde. De roodharige man ging achter de toog staan. Zijn gedachten keerden langzaam terug van een plek ver weg en richtten zich op het hier en nu, op de herberg zelf.

Zijn blik kwam tot stilstand op het zwaard dat aan de muur boven de flessen hing. Het was geen bijzonder mooi zwaard, niet fraai versierd of erg opvallend. Het oogde op een of andere manier dreigend, zoals een hoge rotswand dreigend kan zijn. Het was grijs en vlekkeloos, en als je het aanraakte voelde het koud aan. Het was scherp als gebroken glas. In het zwarte hout van het achterbord was één woord gekerfd: *Jammer*.

De herbergier hoorde zware voetstappen op de houten vlonder buiten. De gren del van de deur rammelde lawaaiig, gevolgd door een luid 'hallooo' en gebons op de deur.

'Ogenblikje!' riep Kote. Hij haastte zich naar de voordeur en draaide de dikke sleutel in het glanzende koperen deurslot om.

Gard stond met zijn dikke hand opgeheven voor de deur, klaar om te kloppen. Zijn verweerde gezicht spleet in een grijns toen hij de herbergier zag. 'Heeft Bast de tent vanochtend weer voor je geopend?'

Kote glimlachte meegaand.

'Hij is een goed jong,' zei Gard. 'Alleen een beetje een zenuwenlijer. Ik dacht dat je vandaag misschien dicht zou blijven.' Hij schraapte zijn keel en keek even naar zijn voeten. 'Het had mij in ieder geval niks verbaasd.'

Kote stopte de sleutel in zijn zak. 'We zijn open, zoals altijd. Wat kan ik voor je doen?'

Gard deed een stap achteruit en knikte naar de straat, waar een kar met drie vaten erop stond. Ze waren nieuw, gemaakt van lichte, geschuurde duigen met glanzende metalen banden eromheen. 'Ik kon vannacht toch niet slapen, dus heb ik de laatste paar vaten voor je in elkaar gezet. Bovendien hoorde ik dat de Bentons vandaag met de eerste lading winterappels komen.'

'Dank je.'

'Ze kunnen stevig dicht, zodat ze de hele winter goed blijven.' Gard liep naar de kar en klopte trots met zijn knokkel tegen een van de vaten. 'Er gaat niks boven een winterappeltje voor de dorst.' Hij keek met glinsterende ogen op en klopte nog eens tegen het vat.

Kote gromde instemmend, wrijvend over zijn gezicht.

Gard grinnikte en streek met zijn hand over de glanzende metalen banden om het vat. 'Ik had nog nooit een vat met koper gemaakt, maar ze zijn mooier geworden dan ik had verwacht. Laat het me weten als ze toch gaan lekken. Dan los ik het op.'

'Ik ben blij dat het niet te veel moeite voor je was,' zei de herbergier. 'De kelder be-

ging een beetje vochtig te worden. Ik ben bang dat ijzer er in een paar jaar wegroest.'

Gard knikte. 'Heel verstandig. Er zijn niet veel mensen die vooruitdenken.' Hij wreef in zijn handen. 'Wil je me even helpen? Anders laat ik ze misschien vallen en beschadig ik je vloer.'

Ze gingen aan het werk. Twee vaten met koperen banden gingen naar de kelder, en het derde werd achter de toog langs, de keuken door en de voorraadkast in gema-noeuvreed.

Daarna liepen de mannen terug naar de gelagkamer, allebei aan hun eigen kant van de toog. Er viel een korte stilte terwijl Gard in de lege ruimte om zich heen keek. Er stonden minder krukken aan de bar dan normaal en er was een lege plek waar een tafel had moeten staan. In de ordelijke gelagkamer vielen die dingen op als ontbrekende tanden.

Gard maakte zijn blik los van een grondig geschrobd deel van de vloer voor de toog. Uit zijn zak diepte hij twee matijzeren wiggen op, en zijn hand trilde amper. 'Schenk me even een biertje in, wil je, Kote?' vroeg hij met hese stem. 'Ik weet dat het nog vroeg is, maar ik heb een lange dag voor de boeg. Ik ga de Morions helpen hun tarwe binnen te halen.'

De herbergier tapte een biertje en overhandigde het zwijgend. Gard dronk de beker in één teug halfleeg. Zijn ogen waren roodomrand. 'Kwalijke toestand, gisteravond,' zei hij zonder oogcontact te maken, en hij nam nog een slok.

Kote knikte. Kwalijke toestand, gisteravond. Grote kans dat dat alles was wat Gard te zeggen had over de dood van een man die hij zijn hele leven had gekend. Deze mensen wisten alles van de dood. Ze doodden hun eigen vee. Ze stierven aan koorts, een val, of een geïnfecteerde botbreuk. De dood was net een onaangename buurman. Je praatte niet over hem, uit angst dat hij het zou horen en besloot je een bezoekje te brengen.

Behalve in verhalen, natuurlijk. Verhalen over vergiftigde koningen, tweegevechten en oude oorlogen konden best. Die dosten de dood uit in uitheemse kleding en stuurden hem ver bij je deur weg. Een schoorsteenbrand of de kroepoest was angstaanjagend. Maar het vonnis van Gibea of de belegering van Envast, dat was iets anders. Dat waren net gebeden, bezweringen die je laat op de avond prevelde als je alleen op pad was in het donker. Verhalen als amuletten van een halveduit die je bij een venter kocht, gewoon voor de zekerheid.

'Hoe lang is die klerk nog hier?' vroeg Gard even later, en zijn stem echode in zijn beker. 'Ik had er nooit eerder over nagedacht, maar misschien moet ik iets laten opschrijven, voor het geval dat.' Hij fronste een beetje in zichzelf. 'Mijn vader noemde zoiets altijd een afscheidslijst. Ik weet niet meer hoe het echt heet.'

'Als je alleen maar wilt regelen wat er na je dood met je spullen gebeurt, noemen ze het een eigendomsbeschikking,' zei de herbergier nuchter. 'Als het ook nog over andere dingen gaat, heet het een laatste wilsbeschikking.'

Gard trok zijn wenkbrauw naar de waard op.

'Heb ik althans gehoord,' zei Kote snel. Hij wendde zijn blik af en wreef met een schone witte doek over de toog. 'De klerk zei zoiets.'

‘Wilsbeschikking...’ mompelde Gard in zijn beker. ‘Nou, ik vraag hem wel gewoon om een afscheidslijst, dan mag hij het officieel noemen hoe hij wil.’ Hij keek de herbergier aan. ‘Ik ben vast niet de enige. Ik denk dat er wel meer zullen zijn die iets gelijksoortigs willen, zoals de tijden nu zijn.’

Even leek het alsof de waard geërgerd zijn wenkbrauwen fronste. Maar nee, dat was niet het geval. Hij stond achter de toog en zag er nog net zo uit als anders, met een rustig en vriendelijk gezicht. Kote knikte ontspannen. ‘Hij zei dat hij rond het middaguur met zijn werk zou beginnen. Hij was een beetje van slag gisteravond. Als er voor noen al mensen komen, hebben ze waarschijnlijk pech.’

Gard haalde zijn schouders op. ‘Zal niet veel uitmaken. Er zijn vanochtend toch niet veel meer dan tien mensen in het dorp.’ Hij nam nog een slok bier en keek uit het raam. ‘Vandaag moet er op het land worden gewerkt, dat staat vast.’

De waard leek zich enigszins te ontspannen. ‘Hij is hier morgen ook nog, dus het is niet nodig dat iedereen hier vandaag al naartoe komt rennen. Zijn paard is gestolen bij Abtenwad, en hij is nog op zoek naar een nieuw dier.’

Gard zoog medelevend op zijn tanden. ‘Arme drommel. Hij zal onmogelijk een paard kunnen krijgen nu de oogst in volle gang is; maakt niet uit hoeveel geld hij heeft. Voerman heeft Nelly ook nog niet kunnen vervangen sinds de aanval van dat spinachtige geval bij de Steenbrug.’ Hij schudde zijn hoofd. ‘Het hoort gewoon niet, dat zoiets nog geen twee mijl bij je eigen huis vandaan gebeurt. Toen ik nog...’

Hij maakte zijn zin niet af. ‘Heer en Vrouwe, ik lijk mijn ouwe pa wel.’ Hij trok zijn kin in en liet zijn stem heser klinken. “‘Toen ik nog klein was, hadden we tenminste nog echt strenge winters. De molenaar legde zijn duim niet op de weegschaal, en de mensen staken hun neus niet in andermans zaken.’”

Op het gezicht van de waard verscheen een mijmerende glimlach. ‘Mijn vader zei altijd dat het bier vroeger beter smaakte en er minder karrensporen in de wegen zaten.’

Gard glimlachte, maar die uitdrukking maakte snel plaats voor ongerustheid. Hij keek omlaag, alsof hij zich niet op zijn gemak voelde bij wat hij ging zeggen. ‘Ik weet dat je niet vanhier bent, Kote. Dat is best lastig. Sommige mensen hier denken dat een vreemde amper weet hoe laat het is.’

Hij haalde diep adem, hoewel hij de waard nog altijd niet aankeek. ‘Maar ik heb het idee dat jij dingen weet die andere mensen niet weten. Jij hebt een weidsere blik, zeg maar.’ Hij keek eindelijk de waard aan, met ernstige, vermoeide ogen waar donkere wallen van slaapgebrek onder lagen. ‘Is het echt zo grimmig als het de laatste tijd lijkt? De wegen erg slecht. Mensen die worden beroofd en...’

Met overduidelijke inspanning weerhield Gard zich ervan naar het lege stuk vloer te kijken. ‘Al die nieuwe belastingen waardoor we zo krap zitten. De jongens van Grijsden die op het punt staan hun boerderij kwijt te raken. Dat spinnending.’ Hij nam nog een slok bier. ‘Staat het er echt zo slecht voor als het lijkt? Of ben ik gewoon oud geworden, zoals mijn pa, en smaakt alles een beetje bitterder dan toen ik nog jong was?’

Kote bleef een tijdje over de toog vegen alsof hij liever niet wilde praten. ‘Ik denk

dat het er meestal wel slecht voorstaat,' zei hij uiteindelijk. 'Maar misschien is dat iets wat alleen wij oudjes kunnen zien.'

Gard begon te knikken, maar toen fronste hij zijn voorhoofd. 'Maar zo oud ben jij helemaal niet, hè? Dat vergeet ik vaak.' Hij bekeek de roodharige man van top tot teen. 'Ik bedoel, je beweegt je oud en je praat oud, maar je bent het niet, hè? Ik durf te wedden dat je half zo oud bent als ik.' Hij tuurde naar de waard. 'Hoe oud ben je eigenlijk?'

Kote glimlachte vermoeid. 'Oud genoeg om me oud te voelen.'

Gard snoof. 'En te jong voor oudemannenpraat. Je zou achter de vrouwen aan moeten zitten en je in de nesten moeten werken. Laat ons ouwelui maar klagen over de krakkemikkige toestand van de wereld.'

De oude timmerman zette zich af van de toog en liep naar de deur. 'Ik kom tussen de middag wel terug om met je klerk te overleggen. En ik zal niet de enige zijn. Er zijn veel mensen die een paar dingen officieel willen regelen nu ze de kans hebben.'

De herbergier haalde diep adem en blies langzaam weer uit. 'Gard?'

De man draaide zich om, met zijn hand op de deurklink.

'Het ligt niet alleen aan jou,' zei Kote. 'Het staat er slecht voor, en ik heb zo'n gevoel dat het nog erger wordt. Het kan geen kwaad om te zorgen dat je voorbereid bent op een strenge winter. En ervoor zorgt dat je je kunt verdedigen als het nodig is.' Hij haalde zijn schouders op. 'Zo'n gevoel heb ik in ieder geval.'

Gard vertrok zijn lippen tot een grimmige streep. Hij knikte ernstig. 'Ik ben al lang blij dat ik niet de enige ben met dat gevoel.'

Toen grijnsde hij geforceerd en stroopte zijn mouwen op terwijl hij zich weer naar de deur omdraaide. 'Maar toch,' zei hij, 'je moet hooi maken als de zon schijnt.'

Niet lang daarna kwamen de Bentons langs met een karrenvracht winterappels. De waard kocht de helft van hun lading en besteedde het volgende uur aan het uitsorteren en opslaan ervan.

De groenste en stevigste appels gingen in de vaten in de kelder. Hij legde ze voorzichtig op hun plek en strooide er zaagsel tussen voordat hij het deksel erop timmerde. De appels die bijna rijp waren, gingen naar de voorraadkast. Exemplaren met een vlekje of beurse plek werden veroordeeld tot ciderappels, in parten gesneden en in een grote tinnen waskuip gegoooid.

Terwijl hij sorteerde en inpakte, leek de roodharige man tevreden. Maar als je wat beter naar hem keek, dan zag je misschien dat hoewel zijn handen bezig waren, zijn blik ver weg was. En hoewel zijn gezicht beheerst leek, zelfs vriendelijk, was er geen vreugde op te zien. Hij neuriede of floot niet terwijl hij werkte. Hij zong niet.

Toen de appels waren opgeborgen, droeg hij de metalen kuip met appelpartjes door de keuken en via de achterdeur naar buiten. Het was een koele herfstochtend en achter de herberg lag een kleine, besloten, door bomen beschutte tuin. Kote gooide een lading appelpartjes in de houten ciderpers en draaide het deksel stevig vast.

Hij stroopte zijn mouwen op, pakte met lange, sierlijke handen de handvatten van de pers beet en trok eraan. De pers draaide omlaag, drukte de appels op elkaar en plette ze. Draaien en greep verplaatsen. Draaien en greep verplaatsen.

Als je erbij had gestaan, had je kunnen opmerken dat zijn armen niet de pafferige armen van een herbergier waren. Telkens als hij aan de houten handvatten trok, bolden de spieren in zijn onderarmen als gespannen kabels op. Er waren oude littenkens te zien op zijn huid, sommige over elkaar heen. De meeste waren bleek en dun als scheuren in winterijs. Andere waren rood en vurig en staken af tegen zijn lichte huid.

De handen van de herbergier grepen en draaiden, grepen en draaiden. De enige geluiden waren het ritmische kraken van het hout en het gestage kletteren van het sap dat in de emmer eronder liep. Er zat ritme in, maar geen muziek, en de ogen van de herbergier waren glazig en vreugdeloos, zo lichtgroen dat ze bijna grijs leken.

Hulst

Kroniekschrijver kwam de trap af en stapte de gelagkamer van Herberg De Wegsteen in. Hij bleef met zijn platte leren tas over zijn schouder in de deuropening staan en keek naar de roodharige waard, die aandachtig over iets op de toog heen gebogen stond.

De klerk schraapte zijn keel toen hij verder liep. ‘Mijn verontschuldigingen dat ik zo lang heb geslapen. Dat is niet bepaald...’ Hij onderbrak zichzelf toen hij zag wat er op de toog stond. ‘Ga je een taart bakken?’

Kote keek op van de rand van het deeg, die hij met twee vingers aan het omvouwen was. ‘Taarten,’ zei hij, met nadruk op het meervoud. ‘Ja, hoezo?’

Kroniekschrijver deed zijn mond open en weer dicht. Zijn blik schoot naar het zwaard dat grijs en stil aan de muur achter de toog hing, en toen weer naar de roodharige man die nauwgezet het deeg om de rand van de bakvorm drapeerde. ‘Wat voor taart?’

‘Appel.’ Kote rechtte zijn rug en maakte voorzichtig drie sneeën in de bovenlaag van de taart. ‘Weet je hoe moeilijk het is om een goeie taart te bakken?’

‘Niet echt,’ gaf Kroniekschrijver toe, en vervolgens keek hij nerveus om zich heen. ‘Waar is je assistent?’

‘Alleen God zelf heeft daar zijn vermoedens over,’ antwoordde de herbergier. ‘Het is best moeilijk. Taarten bakken, bedoel ik. Je zou het niet zeggen, maar er komt veel bij kijken. Brood is makkelijk. Soep is makkelijk. Pudding is makkelijk. Maar taart is ingewikkeld. Dat besef je pas als je het een keer zelf doet.’

Kroniekschrijver knikte vagelijk bevestigend en scheen niet zeker te weten wat er mogelijk verder nog van hem werd verwacht. Hij schokte de tas van zijn schouder en legde hem op een tafel.

Kote veegde zijn handen af aan zijn schort. ‘Als je appels perst voor cider, hou je toch pulp over?’

‘De pommage?’

‘Pommage,’ herhaalde Kote met overduidelijke opluchting. ‘Zó heet het, ja. Wat doen mensen ermee als het sap eruit is?’

‘Van druivenpommage kun je een slappe wijn maken. Of olie, als je veel hebt. Maar appelpommage is vrij nutteloos. Je kunt het als mest of muls gebruiken, maar ook dan doet het niet veel. De meeste mensen voeren het aan hun vee.’

Kote knikte peinzend. ‘Ik dacht al dat ze het niet zomaar zouden weggooiden. Ze gebruiken alles hier wel op de ene of andere manier. Pommage.’ Hij sprak het woord uit alsof hij het proefde. ‘Dat vraag ik me nu al twee jaar af.’

Kroniekschrijver keek verward. ‘Iedereen hier in het dorp had je dat kunnen vertellen.’

De herbergier fronste zijn voorhoofd. ‘Als iedereen het weet, kan ik ’t me niet veroorloven ernaar te vragen.’

Er klonk een knal van een dichtslaande deur, gevolgd door een vrolijk, bewegend gefluit. Bast kwam de keuken uit met een lading stekelige hulsttakken waar hij een wit laken omheen had geslagen.

Kote knikte grimmig en wreef in zijn handen. ‘Uitstekend. Hebben we nu...’ Hij kneep zijn ogen tot spleetjes. ‘Zijn dat mijn goeie lakens?’

Bast keek naar zijn bundel. ‘Nou, Reshi,’ zei hij langzaam, ‘dat hangt ervan af. Heb je ook slechte lakens?’

De ogen van de herbergier fonkelden even boos, maar toen zuchtte hij. ‘Wat maakt het ook uit?’ Hij stak zijn hand uit en trok een lange tak uit de bos. ‘Wat moeten we hier eigenlijk mee doen?’

Bast haalde zijn schouders op. ‘Daarover tast ik zelf ook in het duister, Reshi. Ik weet dat de Sithe vroeger hulstkransen op hun hoofd droegen als ze op de huiddansers joegen...’

‘Wij kunnen niet met hulstkransen gaan rondlopen,’ zei Kote smalend. ‘Dan gaan de mensen kletsen.’

‘Het kan me niet schelen wat de plaatselijke ploeteraars denken,’ mompelde Bast, die enkele lange, soepele takken in elkaar begon te vlechten. ‘Als een danser je lichaam binnendringt, ben je net een pop. Ze kunnen je je eigen tong laten afbijten.’ Hij zette een half gevormde krans op zijn hoofd om de maat te controleren. Hij trok zijn neus op. ‘Venijnig spul.’

‘In de verhalen die ik heb gehoord,’ zei Kote, ‘worden ze door hulst ook in een lichaam gevangen.’

‘Kunnen we niet gewoon iets van ijzer dragen?’ vroeg Kroniekschrijver. De twee mannen achter de toog keken hem bevreemd aan, alsof ze waren vergeten dat hij er was. ‘Ik bedoel, als het een faelingschepsel is...’

‘Je moet geen faeling zeggen,’ merkte Bast geringschattend op. ‘Dat zeggen alleen kinderen. Het is een faeschepsel. Faen, als het dan moet.’

Kroniekschrijver aarzelde even voordat hij vervolgde: ‘Als dat schepsel het lichaam in zou glippen van iemand die ijzer droeg, zou hem dat dan geen pijn doen? Zou hij er niet meteen weer uit springen?’

‘Ze kunnen je je eigen tóng laten afbijten,’ herhaalde Bast alsof hij het tegen een bijzonder dom kind had. ‘Zodra ze in je zitten, gebruiken ze je hand net zo gemakkelijk om je eigen oog uit te steken als om een madeliefje te plukken. Waarom zouden ze niet de tijd kunnen nemen om een armband of ring af te doen?’ Hij schudde zijn hoofd en keek naar zijn handen terwijl hij bedreven een volgende felgroene hulsttak door de krans vlocht. ‘Bovendien ben ik echt niet van plan om ijzer op mijn lijf te dragen.’

‘Als ze uit een lichaam kunnen springen,’ zei Kroniekschrijver, ‘waarom is die van gisteravond dan niet gewoon uit het lichaam van die man gesprongen? Waarom is hij niet naar een van ons overgesprongen?’

Het was al een tijdje stil voordat Bast in de gaten kreeg dat beide mannen naar hem keken. ‘Vraag je dat aan mij?’ Hij lachte ongelovig. ‘Ik heb geen idee. *Anpauen*. De laatste dansers zijn eeuwen geleden al uitgeroeid. Ver voor mijn tijd. Ik heb er alleen verhalen over gehoord.’

‘Hoe weten we dan dat hij er níet uitgesprongen is?’ vroeg Kroniekschrijver langzaam, alsof hij die vraag liever niet stelde. ‘Wie zegt dat hij niet nog steeds hier is?’ Hij ging heel stram op een stoel zitten. ‘Wie zegt dat hij nu niet in een van óns zit?’

‘Volgens mij ging dat schepsel tegelijk met de huurling dood,’ antwoordde Kote. ‘Anders hadden we hem wel zien wegvluchten.’ Hij keek naar Bast. ‘Je ziet toch een donkere schaduw of rook als ze een lichaam verlaten?’

Bast knikte. ‘En als hij was overgesprongen, zou hij met zijn nieuwe lichaam meteen de aanval weer hebben ingezet. Dat doen ze meestal. Ze springen van de een over op de ander totdat iedereen dood is.’

De herbergier glimlachte geruststellend naar de klerk. ‘Zie je wel? En misschien was het niet eens een danser. Misschien was het gewoon iets wat erop leek.’

Kroniekschrijver had enigszins wilde ogen. ‘Maar hoe kunnen we daar zeker van zijn? Hij kan nu wel in het lichaam van iedere willekeurige dorpsbewoner zitten...’

‘Misschien wel in mij,’ zei Bast nonchalant. ‘Misschien wacht ik alleen maar tot je niet meer op je hoede bent en bijt ik je dan in je borst, precies boven je hart, en zuig al je bloed uit je lijf. Net zoals je het sap uit een pruim zuigt.’

Kroniekschrijver trok zijn mond in een dunne streep. ‘Dat is niet grappig.’

Bast keek op en grijnsde ondeugend breed naar Kroniekschrijver. Maar die gezichtsuitdrukking had iets wat net niet helemaal klopte. Hij hield een beetje te lang aan. De grijns was een pietsje te breed. Hij richtte zijn ogen op een punt vlak naast de klerk in plaats van recht op hem.

Bast bleef even stilstaan en hield met zijn soepele vingers op met het vlechten van takken. Hij keek nieuwsgierig naar zijn handen en liet de half gevormde krans van hulst op de toog vallen. Zijn grijns vervaagde langzaam naar een lege blik, waarmee hij mat om zich heen keek. ‘*Te veyan?*’ vroeg hij met een vreemde stem, terwijl zijn ogen glazig en verward werden. ‘*Te-tanten ventelanet?*’

Ineens sprong Bast met ongelooflijke snelheid achter de toog vandaan naar Kroniekschrijver toe. De klerk dook uit zijn stoel en schoot als een dolle weg. Hij gooide twee tafels en zes stoelen omver. Toen raakten zijn voeten verstrikt, tuimelde hij op de grond en begon hij met woest maaiende armen en benen naar de deur te kruipen.

Tijdens zijn paniekerige vlucht wierp Kroniekschrijver een snelle blik over zijn schouder. Zijn gezicht was bleek en vertrokken van afgrijzen, tot hij zag dat Bast niet meer dan drie stappen had verzet. De donkerharige jongeman stond bij de toog, dubbelgeklapt en schuddend van de slappe lach. Hij had zijn ene hand voor zijn mond geslagen en met de andere wees hij naar Kroniekschrijver. Hij lachte zo

hard dat hij amper kon ademhalen. Even later legde hij zijn hand op de toog om steun te zoeken.

Kroniekschrijver was woest. ‘Stomme ezel!’ schreeuwde hij terwijl hij beschaamd opkrabbelde. ‘Jij... jij ezel!’

Bast lachte nog steeds onbedaarlijk, stak zijn handen omhoog en maakte slappe, halfhartige klauwgebaren, als een kind dat een beer nadoet.

‘Bast,’ zei de herbergier bestraffend. ‘Kom nou. Toe.’ Maar hoewel Kotes stem streng klonk, lachten zijn ogen. Zijn lippen trilden terwijl hij zijn best deed om zijn lachen in te houden.

Gekrenkt schoof Kroniekschrijver de tafels en stoelen op hun plaats, en hij zette de omgevallen stoelen met onnodig harde klappen rechtop. Toen hij eindelijk terugkeerde naar de tafel waar hij aan had gezeten, liet hij zich stram op zijn stoel zakken. Inmiddels stond Bast weer achter de toog, waar hij zich nog nahijgend met overdreven veel aandacht op de hulsttakken richtte.

Kroniekschrijver keek boos naar hem en wreef over zijn kin. Bast onderdrukte iets wat mogelijk een hoestje was.

Kote grinnikte diep in zijn keel, trok nog een tak hulst uit de bos en vlocht die door het lange snoer dat hij aan het maken was. Hij keek op en ving Kroniekschrijvers blik. ‘Voordat ik het vergeet, er komen vandaag mensen langs die gebruik willen maken van je diensten als klerk.’

Kroniekschrijver leek verbaasd. ‘O ja?’

De waard knikte en zuchtte geërgerd. ‘Ja. Het nieuws heeft zich al verspreid, dus er is niets aan te doen. We zullen het maar moeten aankijken. Gelukkig zal iedereen met twee gezonde handen de hele ochtend druk aan het werk zijn op de akkers, dus hoeven we ons daar niet druk over te maken totdat...’

De vingers van de waard deden iets onhandigs, waardoor de hulsttak brak en er een doorn diep in het vlezige deel van zijn duim prikte. De roodharige man vertrok geen spier, vloekte niet, maar keek alleen boos naar zijn hand toen er een bloeddruppel opwelde, rood als een bes.

Fronsend stopte de waard zijn duim in zijn mond. Alle vrolijkheid verdween uit zijn gezicht en zijn ogen werden hard en donker. Hij gooide het halfvoltooide hulst-snoer opzij met een zo nadrukkelijk achteloos gebaar dat het bijna angstaanjagend was.

Hij keek weer naar Kroniekschrijver en zijn stem klonk volkomen kalm. ‘Ik bedoel eigenlijk dat we onze tijd goed moeten benutten voordat die anderen komen. Maar eerst zul je wel willen ontbijten.’

‘Als het niet te veel moeite is.’

‘Helemaal niet,’ antwoordde Kote, die zich omdraaide en de keuken in liep.

Bast keek hem met een bezorgd gezicht na. ‘Je moet die cider van het fornuis halen en achter laten afkoelen,’ riep hij luid. ‘De vorige pan was meer jam dan sap. En ik heb ook nog een paar kruiden geplukt toen ik op pad was. Ze liggen op de regenton. Kijk maar even of er iets bij zit wat je voor het avondeten kunt gebruiken.’

Alleen achtergebleven in de gelagkamer keken Bast en Kroniekschrijver elkaar

lange tijd over de toog heen aan. Het enige geluid dat te horen was, was de klap van de dichtslaande achterdeur.

Bast maakte de krans af en bekeek hem van alle kanten. Hij hield hem onder zijn neus alsof hij eraan wilde ruiken. Maar hij haalde diep adem, sloot zijn ogen en blies toen heel zachtjes over de hulstbladeren.

Hij opende zijn ogen, glimlachte charmant en verontschuldiging en liep naar Kroniekschrijver toe. 'Hier.' Hij stak de hulstkrans naar de zittende man uit.

De klerk maakte geen aanstalten om hem aan te pakken.

Bast bleef glimlachen. 'Je had het niet in de gaten omdat je het druk had met vluchten,' zei hij met een lage, rustige stem, 'maar hij lachte echt toen jij ervandoor ging. Drie keer, hartelijk en vanuit zijn buik. Hij heeft zo'n mooie lach. Net fruit. Net muziek. Ik had die lach al maanden niet gehoord.'

Bast stak de hulstkrans weer uit en glimlachte verlegen. 'Dus deze is voor jou. Ik heb er mijn grammarie overheen gelegd, dus hij zal langer groen en vers blijven dan je denkt. Ik heb de hulst op de juiste manier geplukt en met mijn eigen handen gevormd. Gezocht, gevormd en benut.' Hij stak de krans wat verder naar voren, als een nerveuze jongen met een boeket. 'Hier. Het is een vrijelijk gegeven geschenk. Ik bied het je aan zonder verplichting, beletsel of voorbehoud.'

Aarzelend stak Kroniekschrijver zijn hand uit en pakte de krans aan. Hij bekeek hem, draaide hem om in zijn handen. Rode besjes zaten als edelstenen tussen de donkergroene bladeren, en hij was slim gevlochten zodat de doorns naar buiten wezen. Voorzichtig zette hij hem op. De krans lag vlak tegen zijn voorhoofd.

Bast grijnsde. 'Heil aan de Heer van het Wanbeleid!' riep hij. Hij gooide zijn handen in de lucht en lachte opgetogen.

Een glimlach trok aan Kroniekschrijvers lippen terwijl hij de krans afzette. 'Zo,' zei hij zachtjes terwijl hij zijn handen op zijn schoot liet zakken. 'Betekent dit dat wij met elkaar klaar zijn?'

Bast hield verwonderd zijn hoofd schuin. 'Pardon?'

Kroniekschrijver keek onbehaaglijk. 'Waar je het over had... vannacht...'

Bast keek verbaasd. 'O nee,' zei hij ernstig, hoofdschuddend. 'Nee. Helemaal niet. Je bent van mij, tot in het merg van je botten. Jij bent een instrument van mijn verlangens.' Bast wierp een snelle blik in de richting van de keuken en zijn gezicht werd bitter. 'En je weet wat ik wil. Zorg ervoor dat hij zich herinnert dat hij meer is dan een waard die taarten bakt.' Die laatste woorden spooft hij bijna uit.

Kroniekschrijver verschoof onbehaaglijk en wendde zijn blik af. 'Ik zou nog steeds niet weten wat ik daaraan kan doen.'

'Je doet wat je kunt,' zei Bast op gedempte toon. 'Jij trekt hem uit zichzelf. Je maakt hem wakker.' Dat laatste klonk fel.

Bast legde zijn hand op Kroniekschrijvers schouder en kneep zijn ogen een heel klein beetje samen. 'Jij zorgt ervoor dat hij het zich herinnert. Dat is jouw taak.'

Kroniekschrijver aarzelde even, keek naar de krans van hulst op zijn schoot en knikte toen kort. 'Ik zal doen wat ik kan.'

'Meer kan niemand doen,' zei Bast met een vriendelijk klopje op zijn rug. 'Hoe is het eigenlijk met je schouder?'

De klerk bewoog hem, en die beweging contrasteerde merkwaardig met de rest van zijn lichaam, dat hij stilhield. ‘Verdoofd. Koud. Maar het doet geen pijn.’

‘Dat viel te verwachten. Ik zou me er maar niet druk om maken.’ Bast glimlachte bemoedigend. ‘Jullie mensen leven te kort om over kleinigheden te piekeren.’

Het ontbijt werd geserveerd. Aardappelen, geroosterd brood, tomaten en eieren. Kroniekschrijver werkte een respectabele portie naar binnen en Bast at voor drie. Kote dreutelde om hen heen, haalde nog wat brandhout naar binnen, stookte de oven op voor de taarten en proefde de afkoelende cider.

Hij was met een paar kannen cider onderweg naar de toog toen er een luid geklos van laarzen op de houten vlonder voor de herberg klonk. Even later stormde de smidsleerling naar binnen. Hij was amper zestien, maar nu al een van de langste mannen in het dorp, met brede schouders en gespierde armen.

‘Hallo, Aaron,’ zei de herbergier rustig. ‘Doe de deur even dicht, wil je? Het is stoffig buiten.’

Terwijl de smidsleerling zich omdraaide om de deur te sluiten, stopten de herbergier en Bast rustig maar snel, als op afspraak, de bossen hulst onder de toog. Toen de smidsleerling zich weer naar hen omdraaide, speelde Bast achteloos met iets wat gemakkelijk een halfvoltooide slinger kon zijn. Gewoon iets wat je maakte om jezelf bezig te houden, tegen de verveling.

Aaron scheen niets te merken toen hij zich naar de toog haastte. ‘Kote,’ begon hij opgewonden, ‘kan ik wat eten voor onderweg krijgen?’ Hij zwaaide met een lege jutezak. ‘Volgens Voerman zou jij wel weten wat dat moet zijn.’

De herbergier knikte. ‘Ik heb brood en kaas, worst en appels.’ Hij gebaarde naar Bast, die de zak aanpakte en de keuken in liep. ‘Gaat Voerman ergens naartoe?’

‘Wij allebei,’ antwoordde de jongen. ‘De Orissons gaan vandaag naar Treya om schapen te verkopen, en ze hebben Voerman en mij gevraagd om mee te gaan, omdat de wegen zo slecht zijn en zo.’

‘Treya,’ zei Kote peinzend. ‘Dan kom je zeker pas morgen weer terug?’

De smidsleerling legde zorgvuldig een dunne zilveren bit op het gewreven hout van de toog. ‘Voerman hoopt ook een vervanger voor Nelly te kopen. Maar als hij geen paard kan vinden, zegt hij, dan neemt hij waarschijnlijk het geld van de koning aan.’

Kotes wenkbrouwen gingen omhoog. ‘Wil Voerman bij het leger?’

De jongen glimlachte; een vreemde kruising tussen grijns en grimmig. ‘Hij zegt dat er niet veel anders opzit als hij geen paard voor zijn wagen kan krijgen. Hij zegt dat ze goed voor je zorgen in het leger, dat je te eten krijgt en wat van de wereld ziet en zo.’ De ogen van de jongeman straalden opgewonden terwijl hij vertelde, en zijn gezichtsuitdrukking hield het midden tussen het enthousiasme van een jongen en de ernstige zorgen van een man. ‘En ze geven de mannen niet alleen maar een zilveren nobel als ze aanmonsteren. Tegenwoordig krijg je een reaal als je intekent. Een hele gouden reaal!’

Het gezicht van de herbergier werd somber. ‘Voerman is toch wel de enige die overweegt in dienst te gaan, hè?’ Hij keek de jongen in de ogen.

‘Een reaál is een hoop geld,’ gaf de smidsleerling toe, en hij grijnsde verlegen. ‘En we hebben niet veel sinds mijn vader overleed en mijn moeder uit Rannish is gekomen.’

‘En wat zou je moeder ervan vinden als je dienst neemt bij de koning?’

Het gezicht van de jongen betrok. ‘Kies nou geen partij voor háár,’ klaagde hij. ‘Ik dacht dat jij het wel zou begrijpen. Jij bent een man, je weet dat een vent voor zijn moeder moet zorgen.’

‘Ik weet zeker dat je moeder je liever veilig thuis heeft dan dat je in een vat vol goud zwemt, jongen.’

‘En ik ben het zat dat iedereen me “jongen” noemt,’ snauwde de smidsleerling, waarop hij meteen rood werd. ‘In het leger kan ik me nuttig maken. Zodra de rebellen trouw zweren aan de Berouwvolle Koning, gaat het vast beter. Dan stoppen de belastingen. De Benthels raken hun land niet kwijt. De wegen worden weer veilig.’

Hij trok een grimmig gezicht, en even zag hij er helemaal niet meer zo jong uit. ‘Dan hoeft mijn moeder zich niet steeds zo’n zorgen te maken als ik niet thuis ben,’ zei hij duister. ‘Dan wordt ze niet meer drie keer per nacht wakker om de vensterluiken en de grendel op de deur te controleren.’

Aaron keek Kote in de ogen en rechtte zijn rug. Als hij niet zo ineengedoken stond, was hij bijna een hele kop groter dan de herbergier. ‘Soms moet een man zijn koning en vaderland verdedigen.’

‘En Roos?’ vroeg de herbergier zachtjes.

De leerling bloosde en keek beschaamd naar zijn voeten. Hij liet zijn schouders weer hangen en zakte ineen als een zeil wanneer de wind wegvalt. ‘Och heden, weet iedereen het dan van ons?’

De herbergier knikte met een vriendelijke glimlach. ‘Je hebt geen geheimen in een dorp als dit.’

‘Nou,’ zei Aaron vastberaden, ‘ik doe dit ook voor haar. Voor ons. Met mijn soldij en het geld dat ik heb opgespaard, kan ik een huis voor ons kopen of een eigen bedrijf beginnen zonder dat ik naar een of andere schimmige geldschietter hoef te gaan.’

Kote opende zijn mond, maar deed hem toen weer dicht. Hij dacht lange tijd na, en toen sprak hij alsof hij zijn woorden heel zorgvuldig koos. ‘Aaron, weet jij wie Kvothe is?’

De smidsleerling sloeg zijn ogen ten hemel. ‘Ik ben niet achterlijk. We hebben gisteravond toch nog verhalen over hem verteld?’ Hij keek over de schouder van de herbergier naar de keuken. ‘Zeg, ik moet weg. Voerman wordt zo kwaad als een natte kip als ik niet...’

Kote maakte een geruststellend gebaar. ‘Ik zal iets met je afspreken, Aaron. Luis-ter goed, dan krijg je dat eten voor niets.’ Hij schoof het zilveren bit terug over de toog. ‘Dan kun je deze gebruiken om in Treya iets moois voor Roos te kopen.’

Aaron knikte behoedzaam. ‘Best.’

‘Wat weet je over Kvothe uit de verhalen die je hebt gehoord? Wat voor iemand is hij?’

Aaron lachte. ‘Behalve dat hij dood is?’

Kote glimlachte flauwtjes. ‘Behalve dat hij dood is.’

‘Hij kende allerlei geheime magie,’ zei Aaron. ‘Hij kende zes woorden die hij een paard in het oor kon fluisteren, waarna het honderd mijl zou galopperen. Hij kon ijzer in goud veranderen en bliksem in een pot vangen om te bewaren. Hij kende een lied waarmee je elk slot open kreeg, en hij kon met één hand een dikke eiken deur inslaan...’

Aaron liet zijn stem wegsterven. ‘Het hangt nogal van het verhaal af, eigenlijk. Soms is hij de held, zoals prins Galant. Hij heeft een keer een paar meisjes van een groep reuzen gered...’

Weer een flauwe glimlach. ‘Weet ik.’

‘... maar in andere verhalen is hij een echte rotzak,’ vervolgde Aaron. ‘Hij stal geheime magie van de universiteit. Daarom was hij er ook af getrap, weet je. En ze noemden hem geen Kvothe Koningsdoder omdat hij zo goed luit kon spelen.’

De glimlach was verdwenen, maar de herbergier knikte. ‘Dat is waar. Maar wat voor iemand wás hij?’

Aaron fronste lichtjes zijn voorhoofd. ‘Hij had rood haar, als je dat bedoelt. Dat zeggen ze in alle verhalen. Een echte duivel met een zwaard. Hij was verschrikkelijk slim. Had een echt zilveren tong ook, en kon zich overal uitkletsen.’

De herbergier knikte. ‘Inderdaad. Stel je eens voor dat jij Kvothe was, en verschrikkelijk slim, zoals je zegt. En plotseling stond er een prijs van duizend realen op je hoofd, en een hertogdom voor degene die het afhakte. Wat zou je dan doen?’

De smidsleerling schudde zijn hoofd en haalde zijn schouders op, overduidelijk met stomheid geslagen.

‘Nou, als ik Kvothe was,’ zei de herbergier, ‘dan zou ik mijn eigen dood in scène zetten, mijn naam veranderen en een rustig dorp opzoeken. Daar zou ik een herberg openen en mijn best doen om niet op te vallen.’ Hij keek de jongeman aan. ‘Dat zou ik doen.’

Aarons blik schoot naar Kotes rode haar, naar het zwaard dat boven de toog hing, en toen weer terug naar de ogen van de herbergier.

Kote knikte langzaam en wees naar Kroniekschrijver. ‘Die kerel daar is niet zomaar een klerk. Je hebt het begin gemist, maar als je wilt, mag je blijven voor de rest.’ Hij glimlachte ontspannen. ‘Ik kan je verhalen vertellen die nog nooit iemand heeft gehoord. Verhalen die nooit meer iemand zal horen. Verhalen over Felurian, over hoe ik leerde vechten bij de Adem. De waarheid over prinses Ariël.’

De waard stak zijn hand over de toog uit en legde die op de arm van de jongeman. ‘Eerlijk gezegd, Aaron, ben ik nogal op je gesteld. Je bent ongewoon slim en ik zou het vreselijk vinden als je je leven vergooide.’ Hij haalde diep adem en keek de smidsleerling recht aan. Zijn ogen waren felgroen. ‘Ik weet hoe deze oorlog is begonnen. Ik ken de waarheid. Als je die eenmaal hebt gehoord, zul je niet meer zo staan te popelen om ervandoor te gaan en bij die gevechten te sneuvelen.’

De herbergier gebaarde naar een van de stoelen aan de tafel bij Kroniekschrijver en glimlachte charmant en ontspannen als een prins uit een verhaal. ‘Wat zeg je ervan?’

Aaron staarde de herbergier lange tijd ernstig aan, en zijn ogen schoten tussen hem en het zwaard heen en weer. ‘Als jij echt...’ Zijn stem stierf weg, maar toen maakte zijn gezichtsuitdrukking de rest van de vraag af.

‘Ik ben het echt,’ bevestigde Kote zachtjes.

‘... Mag ik dan je mantel zonder bepaalde kleur zien?’ vroeg de leerling grijnzend.

De charmante glimlach van de waard werd star en broos als een gebroken plaat glas.

‘Je verwacht Kvothe met Taborlin de Grote,’ meldde Kroniekschrijver terloops. ‘Taborlin had een mantel zonder bepaalde kleur.’

Aaron draaide zich met gefronste wenkbrauwen naar de klerk om. ‘Wat had Kvothe dan?’

‘Een schaduwmantel,’ zei Kroniekschrijver, ‘als ik het me goed herinner.’

De jongen draaide zich weer om naar de toog. ‘Mag ik dan je schaduwmantel zien?’ vroeg hij. ‘Of een beetje magie? Dat heb ik altijd al eens willen zien. Gewoon een vuurtje of bliksem zou al genoeg zijn. Ik zou je niet willen vermoeden.’

Voordat de herbergier antwoord kon geven, barstte Aaron plotseling in lachen uit. ‘Ik plaag je alleen maar, Kote.’ Hij grijnsde opnieuw, nu breder. ‘Heer en Vrouwe, maar ik heb nog nooit van mijn leven iemand zo knap horen liegen. Zelfs mijn oom Alvan had niet met zo’n uitgestreken gezicht zo’n leugen kunnen vertellen.’

De herbergier keek omlaag en mompelde iets onverstaanbaars.

Aaron reikte over de bar en legde zijn brede hand op Kotes schouder, in een onbewuste imitatie van het eerdere gebaar van de herbergier. ‘Ik weet best dat je me alleen maar probeert te helpen, Kote,’ zei hij hartelijk. ‘Je bent een goed mens, en ik zal nadenken over wat je hebt gezegd. Ik ren er niet meteen heen om bij het leger te gaan. Ik wil alleen mijn mogelijkheden eens goed bekijken.’

De smidsleerling schudde bedroefd zijn hoofd. ‘Ik zweer je dat iedereen het vanochtend op me voorzien heeft. Ma beweerde dat ze pleuritis had. Roos beweerde dat ze zwanger was.’ Hij streek met zijn hand door zijn haar en grinnikte. ‘Maar die van jou sloeg wel alles, dat moet ik je nageven.’

‘Ach, weet je...’ Kote wist een flauw lachje te produceren. ‘Ik had je moeder niet meer recht in de ogen kunnen kijken als ik geen poging had gewaagd.’

‘Je had misschien een kans gemaakt als je iets geloofwaardigers had verzonnen,’ zei hij. ‘Maar iedereen weet dat Kvothe een zilveren zwaard had.’ Zijn blik schoot omhoog naar het zwaard aan de muur. ‘En het heette ook geen Jammer. Het heette Kaysera, de Dichterdoder.’

De herbergier keek daarvan op. ‘De Dichterdoder?’

Aaron knikte koppig. ‘Ja. En de klerk heeft gelijk. Kvothe had een mantel die van spinnenwebben en schaduwen was gemaakt, en hij droeg ringen om al zijn vingers. Hoe gaat het ook alweer?’

*Aan de ene hand droeg hij ringen van steen,
Ijzer, amber, hout en been.
Hij had...'*

De smidsleerling fronste zijn voorhoofd. 'De rest weet ik niet meer. Er was nog iets met vuur...'

Het gezicht van de herbergier was onpeilbaar. Hij keek naar zijn handen, die hij met gespreide vingers op de toog had gelegd, en na een korte stilte droeg hij voor:

*'Hij had ongeziene ringen aan zijn andere hand.
Een van bloed in een stromende band.
Een van lucht, ijl als een fluistering,
En een ring van ijs met een smet erin.
Een ring van vuur, die gloeide mat,
En nog een die geen naam bezat.'*

'Dat was het inderdaad,' zei Aaron glimlachend. 'Die heb je toch niet achter de toog liggen?' Hij ging op zijn tenen staan alsof hij erachter probeerde te kijken.

Kote glimlachte trillerig en met een beschaamd gezicht. 'Nee. Nee, niet bepaald.'

Ze schrokken allebei toen Bast met een plof een jutezak op de toog zette. 'Dat zou wel genoeg moeten zijn voor jou en Voerman voor minstens twee dagen,' zei hij bruusk.

Aaron hees de zak over zijn schouder en maakte aanstalten om te vertrekken, maar toen aarzelde hij en keek om naar de twee mannen achter de toog. 'Ik vraag het liever niet, maar Oude Cob zei dat hij een oogje op mijn moeder zou houden, en...'

Bast liep om de toog heen en begon de jongeman naar de deur te dirigeren. 'Ze zal zich wel redden. Maar ik wil ook wel af en toe bij Roos binnenwippen.' Hij grijnsde breed en wellustig naar de smidsleerling. 'Gewoon om te kijken of ze niet eenzaam is, of zo.'

'Dat zou ik fijn vinden,' zei Aaron met overduidelijke opluchting. 'Ze was nogal in alle staten toen ik wegging. Ze kan wel wat troost gebruiken.'

Bast onderbrak het openen van de deur en keek de breedgeschouderde jongen in volslagen ongeloof aan. Toen schudde hij zijn hoofd en deed de deur verder open. 'Nou, tot ziens dan maar. Veel plezier in de grote stad. En ik zou het water daar maar niet drinken, als ik jou was.'

Hij sloot de deur achter de smidsleerling en legde zijn voorhoofd ertegen alsof hij plotseling moe was. 'Ze kan wel wat troost gebruiken?' herhaalde hij stomverbaasd. 'Ik neem alles terug wat ik over die jongen z'n intelligentie heb gezegd.' Hij draaide zich half om naar de bar en wees met een beschuldigende vinger naar de deur. 'Dat,' zei hij tegen niemand in het bijzonder, 'krijg je ervan als je elke dag met ijzer werkt.'

De herbergier grinnikte vreugdeloos en leunde tegen de toog. 'Daar ging ik dan met mijn legendarische zilveren tong.'

Bast snoof minachtend. ‘Die jongen is een idioot, Reshi.’

‘Moet het me opvrolijken dat ik niet in staat ben om een idioot te overtuigen, Bast?’

Kroniekschrijver schraapte zachtjes zijn keel. ‘Het lijkt me eerder een eerbetoon aan de voorstelling die je hier hebt gegeven,’ zei hij. ‘Je hebt de rol van waard zo goed gespeeld dat ze je niet meer op een andere manier kunnen zien.’ Hij gebaarde om zich heen in de verlaten gelagkamer. ‘Eerlijk gezegd kijk ik ervan op dat je bereid zou zijn je leven hier te riskeren alleen om te voorkomen dat die jongen bij het leger gaat.’

‘Zo’n groot risico is het niet,’ zei de herbergier. ‘Het stelt niet veel voor, dat leven.’ Hij hees zich overeind en liep om de toeg heen naar de tafel waar Kroniekschrijver zat. ‘Ik ben verantwoordelijk voor iedereen die sneuvelt in die stomme oorlog. Ik hoopte er gewoon één te kunnen redden. Maar kennelijk is zelfs dat te veel gevraagd.’

Hij liet zich in de stoel tegenover Kroniekschrijver zakken. ‘Waar zijn we gisteren gebleven? Ik heb geen zin om in herhaling te vallen.’

‘Je had net de wind geroepen en Ambrosius een koekje van eigen deeg gegeven,’ zei Bast, die nog bij de deur stond. ‘En je zwijmelde over je liefde.’

Kote keek op. ‘Ik zwijmel niet, Bast.’

Kroniekschrijver pakte zijn leren tas en haalde er een vel papier uit dat voor drie kwart was gevuld met zijn kleine, nauwkeurige handschrift. ‘Ik kan je het laatste stukje van gisteren wel voorlezen, als je wilt.’

Kote stak zijn hand op. ‘Ik ken je kortschrift nog goed genoeg om het zelf te lezen,’ zei hij vermoeid. ‘Geef maar. Misschien dat daardoor de sappen weer gaan stromen.’ Hij keek Bast aan. ‘Kom erbij zitten als je wilt luisteren. Ik kan er niet tegen als je steeds om me heen draait.’

Bast pakte snel een stoel terwijl Kote diep ademhaalde en de laatste pagina van het verhaal van de vorige dag bekeek. De herbergier zweeg lange tijd. Hij trok zijn mondhoeken eerst heel lichtjes omlaag, maar toen verscheen er een vage schim van een glimlach.

Hij knikte peinzend, met zijn blik nog op het papier gericht. ‘Ik heb zo veel van mijn jonge leven eraan gewijd om op de universiteit te komen. Ik wilde daar al naartoe voordat mijn troep werd vermoord. Voordat ik wist dat de Chandrian meer waren dan alleen maar een verhaal. Voordat ik op zoek ging naar de Amyr.’

De herbergier leunde achterover in zijn stoel en zijn vermoeide gelaatsuitdrukking maakte plaats voor overpeinzing. ‘Ik dacht dat als ik daar eenmaal was, alles gemakkelijker zou gaan. Ik zou magie leren en uitvinden hoe alles in elkaar stak. Ik dacht dat het allemaal net zo gemakkelijk zou gaan als in de verhalen.’

Kvotthe glimlachte enigszins beschaamd en ineens leek zijn gezicht verbazingwekkend jong. ‘En het was misschien ook wel zo gegaan als ik niet zo veel talent had gehad om vijanden te maken en problemen over me af te roepen. Ik wilde alleen maar muziek maken, lessen bijwonen en veel leren. Alles waar ik naar verlangde, bevond zich op die universiteit. Het enige wat ik wilde, was daar blijven.’ Hij knikte in zichzelf. ‘Daar moeten we beginnen.’

Kroniekschrijver pakte het vel papier weer aan en streek het afwezig met één hand glad. Toen haalde hij de dop van zijn pen en doopte hem in de inkt. Bast boog zich gretig naar voren, grijnzend als een opgewonden kind.

Kvothe keek met zijn felgroene ogen de kamer rond en nam alles in zich op. Hij haalde diep adem en vertoonde een plotselinge schalkse glimlach. Heel even leek hij helemaal niet op een herbergier. Zijn ogen waren fel en helder, en groen als een grasspriet. ‘Klaar?’